

Видання присвячене
115-й річниці Одеської національної академії харчових технологій
та 5-й річниці Навчально-наукового інституту прикладної економіки
та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Одеська національна академія харчових технологій
НАУКОВА ШКОЛА
«Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної
безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності»

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ МІНЛИВОГО СВІТУ

*Матеріали
наукового симпозіуму
з міжнародною участю
19 травня 2017 року*

За редакцією **О. І. Павлова**

Одеса
«Астропринт»
2017

A28 **Адаптивні стратегії розвитку підприємств харчової промисловості в умовах мінливого світу : матеріали наукового симпозиуму з міжнародною участю (19 травня 2017 р., м. Одеса) / Наукова школа «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності» ; за ред. О. І. Павлова ; Одеська національна академія харчових технологій. — Одеса : Астропринт, 2017. — 232 с.**
ISBN 978–966–927–252–2

У збірнику подано тексти доповідей учасників наукового симпозиуму, які представляють науково-дослідні установи, вищі навчальні заклади України та зарубіжних країн. У них обґрунтовано теоретичні та методологічні засади, інструменти, механізми та напрями стратегічного управління сталим та безпечним розвитком підприємств харчової промисловості в умовах мінливого середовища господарювання.

Видання розраховане на наукових співробітників, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів, економістів, менеджерів, маркетингологів та інших фахівців галузі харчової промисловості.

УДК 338.439(063)

ISBN 978–966–927–252–2

© Одеська національна академія
харчових технологій, 2017

Павлов О. І.
ВІТАЛЬНЕ СЛОВО 11

Тематичний напрям 1
**ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Андрєєва Н. М., Зінковська Д. В.
Маркетингова діагностика експортного потенціалу
підприємств агропродовольчої сфери як інструмент
прийняття стратегічних рішень 13

Антоненко М. Н.
Новая политическая идеология эволюции предприятий
АПК Беларуси 18

Дідух С. М.
Основні принципи і напрями розвитку агропродовольчої
сфери України 23

Коваленко О. В.
Щодо стратегічних пріоритетів державної продовольчої
політики в умовах сьогочасних викликів 26

Крисанов Д. Ф.
Теоретичні засади і прикладні аспекти формування
європейської моделі харчової безпеки в аграрному секторі
економіки України 30

Кулаковська Т. А.
Системний підхід до регулювання сталого та збалансованого
розвитку агропродовольчої сфери України 47

Пармакли Д. М., Дудогло Т. Д.
Примеры графического метода исследований в экономике ... 52

Тематичний напрям 2

**СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ
СТАЛИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Бондар В. А.

Перспективи розвитку ринку органічних продуктів
України 61

Самофатова В. А.

Формування сільсько-міського континууму
для забезпечення сталого розвитку агропродовольчої
сфери регіону 65

Тематичний напрям 3

**РЕАЛІЗАЦІЯ МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ**

Козак К. Б.

Ефективне управління персоналом як передумова
виживання вітчизняних підприємств у конкурентному
середовищі 70

Смоквін М. В.

Стан та основні напрями розвитку підприємств харчової
промисловості Одеської області 74

Тематичний напрям 4

**ЕФЕКТИВНІСТЬ СТВОРЕННЯ І ФУНКЦІОНУВАННЯ
ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО БІЗНЕСУ У ХАРЧОВІЙ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Гончарук А. Г., Лазарева Н. О.

Про ефективність українського виноробства:
порівняльний аналіз 78

Дерменжі Д. Ф.

Вплив змін до Податкового кодексу України на економіку
країни 82

Тематичний напрям 5

**СТРАТЕГІЯ АКТИВНОЇ І ПАСИВНОЇ АДАПТАЦІЇ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
ДО МІНЛИВИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Каламан О. Б.

Стратегічні напрями удосконалення регулювання
виноробної галузі 87

Фрум О. Л.

Застосовність активних адаптивних стратегій в стратегічному
управлінні підприємствами 91

Тематичний напрям 6

**ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ІННОВАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ**

Баранюк Х. О.

Дослідження окремих аспектів впливу факторів
на конкурентоспроможність підприємств 96

Бєлошапко М. О., Лобоцька Л. Л.

Розвиток ринку лізингових послуг для агропродовольчої
сфери України на сучасному етапі 100

Егунов Ю. А., Егунова И. Н.

Управление устойчивостью оптимальной производственной
программы предприятия 106

Касян С. Я.

Аграрна логістична дистрибуція та маркетингові
комунікаційні технології харчових підприємств: складові
інтерактивності 110

Ліпова О. Л.

Впровадження управлінських інновацій на підприємствах
харчової промисловості 116

Магденко С. О., Ощепков О. П.

Дослідження питань впровадження інновацій
на підприємствах м'ясопереробної галузі 121

Ніценко В. С.

Напрями підвищення енергоефективності
на підприємствах харчової промисловості 124

Іртищева І. О.

Еколого-економічні проблеми використання води
в харчовій промисловості 215

Мартинюк О. М.

Адаптивний механізм екологізації інноваційної діяльності
підприємств агропродовольчої сфери України: стратегічні
та проблемні питання впровадження 218

Меглей В. І.

Екологічні складові якості агропродовольчої продукції 222

Щурик М. В.

Екологічні пріоритети підприємств харчової промисловості
в агропромисловому комплексі 226

ВІТАЛЬНЕ СЛОВО

Шановні друзі!

Проведення нашого наукового симпозіуму співпало у часі зі знаменними подіями — 115-ю річницею Одеської національної академії харчових технологій та п'ятиріччям з утворення Навчально-наукового інституту прикладної економіки та менеджменту імені Г. Е. Вейнштейна (ННІПЕтаМ) й наукової школи «Забезпечення функціонування та розвитку системи економічної безпеки держави та суб'єктів господарської діяльності».

За останні п'ять років в рамках тематики наукової школи підготовлено та захищено 4 докторських (2 було підготовлено на кафедрі економіки промисловості, а захищено на створеній на її базі кафедрі управління бізнесом; по 1 — на кафедрах менеджменту і логістики та маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 17 кандидатських (по 5 — на кафедрах економіки промисловості, менеджменту і логістики, обліку і аудиту, 2 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) дисертацій. За участю викладачів, докторантів, аспірантів, студентів академії, вітчизняних та зарубіжних науковців видано 16 колективних (6 — на кафедрі менеджменту і логістики, по 5 — на кафедрах обліку і аудиту та економіки промисловості, 1 — на кафедрі маркетингу, підприємництва і торгівлі) та 7 індивідуальних (6 — на кафедрі економіки промисловості, 1 — на кафедрі менеджменту і логістики) монографій. З 2012 року проведено 4 міжнародних науково-практичних конференцій, а також наукові конференції, симпозіум, семінар, 4 колоквиуми з міжнародною участю. За підсумками їх роботи видано 1 монографію та 10 збірників тез доповідей.

В нашому науковому симпозіумі взяли участь наукові співробітники, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, державні службовці чотирьох зарубіжних країн та десяти міст України, які представляють Державну установу «Інститут економіки та прогнозування» НАН

України, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, Інститут продовольчих ресурсів НААН, вищі навчальні заклади нашої країни, органи державної влади.

Наша діяльність в рамках тематичної спрямованості наукової школи є свідченням її користі для науки та чималого значення для вітчизняної практики господарювання.

Бажаю усім подальшої плідної роботи, творчості та натхнення.

З найкращими побажаннями
керівник наукової школи, завідувач
кафедри економіки промисловості ОНАХТ,
перший директор ННІПЕтаМ,
доктор економічних наук, професор
Павлов Олександр Іванович

Тематичний напрям 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Н. М. Андрєєва

*д-р екон. наук; головний науковий співробітник Інституту проблем ринку
та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса, Україна*

Д. В. Зіньковська

*аспірантка кафедри маркетингу Одеського національного економічного
університету, м. Одеса, Україна*

МАРКЕТИНГОВА ДІАГНОСТИКА ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРИЙНЯТТЯ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ

Сучасна економічна ситуація в Україні характеризується посиленням ролі процесів інтеграції, глобалізації, соціалізації, інформатизації та екологізації виробництва. Це призводить до того, що ключовим вектором розвитку вітчизняних підприємств стає зовнішньоекономічна діяльність. Від можливостей підприємств до участі у міжнародній економічній співпраці залежить динаміка розвитку економіки України в цілому. Цей принцип є актуальним для усіх галузей економіки, проте доцільним є виділення провідної, стратегічної галузі, зрушення у якій сприятимуть розвитку і суміжних сфер. Такою галуззю може бути агропромисловий комплекс економіки України. Продукція, що випускається підприємствами агропродовольчої сфери, користується попитом серед споживачів на міжнародному ринку. Зробити такий висновок можливо після аналізу показників структури експорту та імпорту. Частка експорту продукції агропромислового комплексу України за період з 2006 по 2015 роки зросла з 11,86 % до 38,19 %, тобто більше ніж у 3 рази. В той час як імпорт зріс за той самий період із 7 % до 9,3 % [1, с. 7].

Саме тому більшого значення набуває вивчення поняття експортного потенціалу підприємства, інструментарію його дослідження та оцінки, а також методів керування ним. На нашу думку, ефективними

вень загальних надходжень впав і склав майже 132 млрд грн [4]. Але все ж таки основним негативним моментом, на наш погляд, є те, що незалежно від того, має підприємство прибуток чи ні, воно повинне сплачувати ЄСВ. Хоча з іншого боку, це допомагає позбавитися одноподатковості фірм. Система оподаткування в 2017 році набула значного спрощення та зниження деяких видів податків.

Порівняльний аналіз розміру податків нашої країни та країн ЄС свідчить про те, що її величина не є критичною для бізнесу, а навпаки, має сприятливі тенденції до змін з метою поліпшення діяльності підприємств, тим самим розвитку економіки та збільшення ВВП. Це підтверджується статичними даними про кількість підприємств, розмір надходжень від податків до бюджету, а також про величину внутрішньої норми дохідності протягом 2014–2016 років.

Література

1. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс]: Закон України. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>
2. Кісіль В. Податкові аспекти ведення бізнесу в Європейському союзі [Електронний ресурс] / В. Кісіль. — Режим доступу: [http://www.chamber.kr.ua/images/exp-imp/Podatkovy %20aspekti %20vedennja %20biznesu %20 v %20Jevropejskomu %20Sojuzi.pdf](http://www.chamber.kr.ua/images/exp-imp/Podatkovy%20aspekti%20vedennja%20biznesu%20v%20Jevropejskomu%20Sojuzi.pdf)
3. Національна рада реформ. Рейтинг Світового банку та Міжнародної фінансової корпорації (IFC) Paying Taxes [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://reforms.in.ua/ua/reform/indicator/10232>
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Тулуш Л. Д. Функціонування податку на додану вартість в сфері агропромислового виробництва: монографія / Тулуш Л. Д., Прокопчук О. Т. — К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2011. — 273 с.

Тематичний напрям 5

СТРАТЕГІЯ АКТИВНОЇ І ПАСИВНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ДО МІНЛИВИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

О. Б. Каламан

*канд. екон. наук, доцент; директор ННПЕтаМ імені Г. Е. Вейнштейна
Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна*

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РЕГУЛЮВАННЯ ВИНОРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Головною закономірністю розвитку економіки України і її найважливішого сектора — сільського господарства є перехід до нових якісних рівнів інноваційного розвитку. У сучасній економіці держава допомагає формуванню конкурентоспроможних продуктово-інноваційно-орієнтованих сільськогосподарських підприємств, які спроможні ефективно працювати на внутрішньому та світовому ринках в умовах стабільної конкурентної боротьби, концентрувати ресурси на перспективних напрямках економічного розвитку. При цьому механізми державного впливу повинні підтримувати інноваційну діяльність і творчу ініціативу, спрямовуватися на забезпечення продовольчої безпеки.

Ключовими факторами успіху сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах повинні стати: прикладні дослідження, відновлення продуктивних сил і технологій, модернізація засобів виробництва, насамперед технічне оснащення (за рахунок нових орних високопродуктивних машин для оброблення), реалізація резервів науково-технічного потенціалу, підйом конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції, вдосконалення виробничої й соціальної інфраструктури сільського господарства й головне — розвиток творчого потенціалу людей. Інноваційні процеси повинні визначати успіх підприємств з позицій соціальної важливості сільського господарства в економіці країни.

У сучасних умовах особливого значення набувають питання всебічного дослідження проблем регулювання інноваційних процесів з боку держави, що визначається специфікою й складністю керування

сільським господарством. Значимість даної проблеми визначається й тим, що першим прикладом інновації є саме сільське господарство. Сільське господарство, як найважливіша сфера діяльності, вимагає впровадження інновацій. Специфіка сільськогосподарської праці полягає в тому, що вона вимагає комбінації природнонаукових і соціальних знань. Сільське господарство породило нові складні проблеми й чергові інновації: соціальні, економічні й технологічні одночасно. Подальший розвиток принципів керування виник як результат вирішення проблем, які були породжені їхнім введенням в цій сфері діяльності.

Це вимагає нових теоретичних розробок, нових методів аналізу й прогнозування розвитку економіки сільського господарства. Необхідний акцент саме на вдосконалювання державного регулювання інноваційною діяльністю сільськогосподарських підприємств. Головна мета регулювання інноваційними процесами полягає в досягненні якісно нових результатів, пов'язаних з розширенням сфери діяльності підприємств, завоюванням ними позицій на ринку, зниженням витрат, забезпеченням конкурентоспроможності.

В умовах динамічних змін у науково-технічній сфері, глобалізації світового ринку й наростання конкуренції у всіх його сегментах, особливо високих технологій у сільському господарстві, а також обмеженості фінансових ресурсів усіх інституціональних інвесторів в Україні, особливої ролі набуває глибоке наукове розроблення можливостей формування ефективної стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку сільського господарства на основі комплексного використання довгострокових прогнозів, програм і планів. Це в сучасних умовах господарювання сприяє переходу економіки України на інвестиційно-інноваційний шлях розвитку. Тільки стратегічна мобілізація інтелектуальних і фінансових ресурсів дозволить сформувати власну модель ефективного розвитку сільського господарства.

Ринковий механізм формує ринкову ситуацію. Найважливіша ознака кон'юнктури ринку — основна його пропорція: співвідношення попиту і пропозиції. Цей механізм реалізується за допомогою функціонування певних економічних інститутів і, передусім, цілісної системи посередництва, купівлі-продажу товару, що базується на певних актах.

Формування та розвиток ринку продукції виноградарства відбувається під впливом великої кількості чинників, найважливішим з яких виступає державна політика щодо його регулювання.

Держава завжди виступала важливим соціальним інститутом, беручи участь в економічному житті суспільства. Оцінка намірів і наслідків такої участі була і залишається дискусійним питанням економічної науки. Але в будь-якому випадку відсутність контролю щодо ринкових процесів є нищильним для суспільства. Тому ринкова економіка потребує регулювання. Роль регулюючого центру має виконати саме держава, що представляє усе суспільство і має право позаекономічного втручання в економічні стосунки. Завдання полягає в тому, щоб знайти прийнятну форму і найдієвішу структуру державного регулювання економіки, які, не руйнуючи її ринкову природу, в той же час гарантували б їй найвигіднішу систему соціальної реалізації. Зрозуміло, що нескінченна зміна конкретних обставин перетворює це завдання на «вічну» проблему.

На початку періоду становлення ринкових відносин в Україні за обсягом продукції на сільське господарство припадало 54,3 %, на галузі, які забезпечують заготівлю, переробку, зберігання, транспортування, реалізацію продукції, — 34 %. Найменшою була частка галузей з ремонту тракторів і сільськогосподарських машин — 1,4 %, а також торгівлі продовольством і мережі громадського харчування — 2,2 %. В США на початку 1980-х років частка (за умовно чистою продукцією) галузі промисловості, яка постачає сільському господарству засоби виробництва, а також галузі, які зайняті виробничо-технічним обслуговуванням сільського господарства, складала 8 %, саме сільське господарство — 11 %, і галузі, які забезпечують заготівлю, переробку, зберігання, транспортування, реалізацію продукції, — 81 %, а за чисельністю зайнятих, відповідно, 7 %, 13 % та 80 %. На одного фермера в США працювало значно більше працівників, ніж в Україні [6].

Розрахунки показують, що сьогодні для збільшення продовольства значно вигідніше вкладати кошти в розвиток галузей, які забезпечують заготівлю, переробку, зберігання, транспортування, реалізацію продукції. Резерви збільшення продовольства тут великі: втрати становлять в картопляному і плодоовочевому підкомплексах 40–50 % виробництва, у виноградарському — 65 % [3].

Ринковий механізм вільної конкуренції має багато переваг, його можливості значні, але не безмежні. Існують галузі, де механізм вільної конкуренції не спрацьовує й потрібне втручання держави.

По-перше, це правильна організація грошового обігу.

По-друге, надання державою суспільних товарів. Функціонування ринку на умовах вільної конкуренції дозволяє компенсувати потре-

би, що представляються в грошовому вираженні через попит. Однак зустрічаються потреби, які не можуть бути виміряні в грошах і представлені в якості попиту.

По-третє, це елімінація державою впливу від сторонніх чинників. При ринкових умовах під час виробництва й споживання з'являються певні чинники, які не вимірюються в грошах. Вказані чинники впливають на рівновагу на ринку та спричиняють нееквівалентний розподіл товарів, що робить необхідним втручання держави в економіку.

У сучасному суспільстві відбувається зміцнення державного регулювання із відповідним розвитком виробництва. Пріоритет слід надавати державному регулюванню, що створює умови для адаптації товаровиробників до ринку, забезпечуючи як ефективність їх виробництва, так і насичення ринку вітчизняним продовольством. Специфіка функціонування аграрної сфери зумовлює основні напрями державного регулювання, яких не уникла жодна з розвинених країн світу. Мова йде насамперед про державний протекціонізм під час впровадження економічних і соціальних програм.

Державне регулювання на сучасному етапі розвитку має відбуватися із впровадженням адекватного обміну між сільськогосподарським виробництвом та забезпечуючими галузями. Для забезпечення вигідності обміну потрібно вдосконалення таких економічних важелів, як кредит і податки. Через сезонність виробництва сільськогосподарські підприємства вимагають оптимальних умов для можливості залучення кредитних ресурсів. Кредитування повинно бути розраховано на весь період виробництва (виробничий цикл для виноградарства від закладки саджанців до збирання врожаю становить 3–4 роки).

Важливим фактором поліпшення фінансового становища сільського господарства виступає впорядкування оподаткування. Незважаючи на зростання збитковості сільськогосподарських підприємств, сума податків не зменшується. Державного регулювання потребує і реалізація продукції сільського господарства. Важливу роль у заготівлі, переробці та реалізації продукції може зіграти споживча кооперація.

Таким чином, державне регулювання являється повноцінно функціонуючим механізмом, який дозволяє державі впливати на процеси, що виникають на ринку, та сприяти розвитку АПК. Це особливо важливо враховувати, оскільки криза в АПК обумовлена не лише природними умовами, але і низкою суто економічних проблем в аграрній політиці.

Література

1. Азьмук Л. А. Порівняльний аналіз змістового наповнення категорії «риннок» / А. Л. Азьмук // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. — 2009. — № 22. — С. 62–70.
2. Базилевич В. Д. Ринкова економіка: основні поняття та категорії: навч. посіб. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. — 2-ге вид. — К.: Знання, 2008. — 263 с.
3. Власов В. В. Состояние и основные направления развития виноградарства и питомниководства Украины на период до 2020 года / В. В. Власов, А. Д. Лянной, Я. С. Спектор // Материалы международного симпозиума «Виноградарство и виноделие XXI столетия». — Одесса: НИЦ «ИВВ им. В. Е. Таирова»; Оптимум, 2005. — С. 98–104.
4. Державне управління в умовах європейської та євроатлантичної інтеграції України: історія, теорія, методологія: [навч. посіб.] / [редкол.: В. П. Горбулін та ін.]; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Закарпат. держ. ун-т. — Ужгород: Ліра, 2007. — 342 с.
5. Діброва А. Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика: монографія / А. С. Діброва. — К.: Формат, 2008. — 487 с.
6. Економічна теорія: навч.-метод. посібник / Упоряд. О. І. Баєва, Б. Ю. Юхнов, М. В. Віскова, І. В. Колупаєва. — Харків: УІПА, 2008. — 190 с.

О. Л. Фрум

канд. екон. наук; старший викладач кафедри економіки промисловості Одеської національної академії харчових технологій, м. Одеса, Україна

ЗАСТОСОВНІСТЬ АКТИВНИХ АДАПТИВНИХ СТРАТЕГІЙ В СТРАТЕГІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Для досягнення поставлених цілей розвитку й підвищення стійкості до криз підприємство повинне швидко реагувати на зміни й адаптувати своє власне внутрішнє середовище до нової ситуації або, навпаки, адаптувати зовнішнє середовище до змін свого внутрішнього середовища. В умовах економічної кризи особливо серйозною є проблема вибору стратегії для своєчасної адаптації підприємства до нових умов.

Створення умов для досягнення мети підприємства є одним із завдань стратегічного управління. Основним методом управління на

Наукове видання

**АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ
ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ
МІНЛИВОГО СВІТУ**

*Матеріали
наукового симпозіуму
з міжнародною участю
19 травня 2017 року*

Відповідальність за інформацію,
викладену в публікаціях, несуть автори

Українською та російською мовами

Завідувачка редакції *Т. М. Забанова*
Редактор *Н. Я. Рихтік*
Технічний редактор *М. М. Бушин*
Дизайнер обкладинки *В. І. Костецький*
Коректор *І. В. Шепельська*

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 13,49.
Тираж 300 прим. Зам. № 188 (42).

Видавництво і друкарня «Астропринт»
65091, м. Одеса, вул. Разумовська, 21
Тел.: (0482) 37-07-95, 37-14-25, 33-07-17, (048) 7-855-855
e-mail: astro_print@ukr.net; www.astroprint.ua; www.stranichka.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1373 від 28.05.2003 р.